

A BÁNYA

ELOFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre 12 K. || Félévre 6 K.
Negyedévre 3 K.
HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felelős szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IV., (Belváros) Molnár-u. 33. II.
TELEFON 108—00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Az új bányamonopoliumok.

Az ország közgazdasági életének érdekképviselői nyilatkoztak immár az új bányamonopoliumok tárgyában. Nyilatkoztak a számottevő és számbavehető összes gazdasági tényezők, mindazon testületek, amelyek szava súlylyal bír az ország gazdasági közvéleménye előtt. Nyilatkozott a budapesti kereskedelmi és iparkamara, az országos iparegyesület, gyárparosok országos szövete, az országos bányászati és kohászati-egyesület. Mindannyi kivétel nélkül és egyhangulag a törvényjavaslatok mellett. Ellene csupán az agráriusok.

Kit képviselnek azok a nagy és tekintélyes gazdasági testületek, amelyek az új bányamonopoliumok mellett nyilatkoztak? Képviselek az ország iparát, bányászát, kereskedelmét. És kit képviselnek az ellenzők? Az ország mezőgazdaságát? Távolról sem. Az agrárizmus nem képviseli sem a földmivest, sem a földmivélést, hanem ha képviseli — mert még ez is kérdés — képviseli a feudális nagybirtokost. Az agrárizmus úgy született, mint a földmivélés érdekeinek képviselője, de az idők folyamán mindinkább és fokozatosan elejtette tulajdonképeni célját és feladatát és ma már nem a földmivélést és a földmivest védi és ápolja, hanem a földbirtokosok uralmát törekszik érvényre juttatni. És látszólag és jelszavak után indulva, nem keresve a dolgok érdemét, a földmivélés érdekei azonosnak látszanak a földbirtokos érdekeivel. Ámde ez éppen csak látszat és nagy tévedés. Az agrárizmus, úgy amint született, a földmivélés nagy és magasztos fogalma alatt ismert összes nagy gazdasági érdekek védelmét, ápolását és istápolását írta zászlójára, holott a mai agrárizmus osz-

tályérdeket képvisel. Nyilvánvaló tehát, hogy amidőn az agráriusok az új bányamonopoliumok ellen nyilatkoznak, nem vehetők egyáltalában mezőgazdasági érdekképviselőnek.

Melyek a törvényjavaslatok mellett felhozott érvek és indokok és melyek az ellenzők érvei és indokai? A gazdasági érdekképviselők összes tényezői tárgyilagosan kimutatják, kiemelik és bebizonyítják, hogy az új monopoliumok mily rendkívüli módon hivatvák arra, hogy a legjótékonyabb hatást gyakorolják a hazai ipar fellendülésére, a hazai bányászat felvirágzására. Minden adat mellett szól, hogy az esetben, ha ezen törvényjavaslatok törvényerőre emelkednek, az ország közgazdasági állapota javulni, a nemzet vagyonosodása gyarapodni fog. Mindegyik elismeri és hangosan hirdeti, hogy az új bányamonopoliumok a közérdek, a közcél szempontjából kívánatosak, szükségesek.

És ezen érvekkel és indokokkal szembe állítva, melyek az ellenzők gazdasági érvei? Gazdasági érv az egyáltalában nincs, hanem van igenis egyetlen nagy érv; az *enyém — tied érve*. Közcél, közérdek, az ipar, a bányászat feltételei és követelményei eltörpülnek, nem léteznek a zsebkérdés előtt.

Ámde nézzünk szemébe ennek a nagy kérdésnek. Nem jogi fejtegetésekbe kívánunk bocsátkozni, mert hiszen ebben az esetben nincs anyagi jog, csupán szuppozíciók vannak és az érvek nem tárgyi érvek, hanem egyéni nézetek, legtöbbször szofizmák. Hiányzik teljesen a tárgyi jogalap és ez okból egyéb érvek hiányában az agráriusok azzal ellenzik a monopoliumokat, hogy a szóban forgó előjövetelek a földbirtok tartozékát képezik. Vagyis ők szívesen hozzájárulnak a monopoliumokhoz, ha az állam fizet nekik értük. Ime, az

agráriusok nagy közgazdasági ellenkezése teljes ridegségében.

De folytassuk a kérdést, ne mondják, hogy egyoldalúak vagyunk. Valjon, feltéve, hogy ezen előjövetelek a föld tartozékát képezik, volt-e, vagy van-e csak egyetlen eset is széles e hazában, hogy valamely földbirtokos a saját területén petroleum és kalira, vagy földgázra kutatott, vagy furt volna? Erre ugyan eset még nem volt. Amíg nem tudták, hogy vannak ily előjövetelek, nem törődtek velük, de ha most majd nagy munkával és még nagyobb anyagi áldozatokkal mások (és legyen ez a más az állam is), konstatálni fogják a petroleumot, vagy kalit, vagy földgázt, akkor tessék majd ezt a föld mélyében 1000 méterre rejlő petroleumot a nagyságos, vagy méltóságos, vagy pláne kegyelmes urtól megváltani. Miért? Mert véletlenül övé a föld felszíne.

Azt mondtuk, hogy az agráriusok ellenkezésének nincs tárgyi jogalapja. Most még azt is mondjuk, hogy etikai alapja sincs. Valamennyi gazdasági érdekképviselőt egyhangulag a javaslatok mellett nyilatkozott. Talán ezen testületek tagjai között nincsenek földbirtokosok? Vannak bizony nagy számban előkelő, kiváló gazdák hírében álló közép- és nagybirtokosok. Miért nem ellenzik ezek is a javaslatokat? Nem ellenzik azon egyszerű, természetes oknál fogva, mert látják a javaslatok rendkívüli közérdekű fontosságát és érzik és tudják, hogy ily esetben körmönfont okoskodásokkal ezt a zsebkérdést felvetni, még etikailag se szép.

*

A Mérnök és Építész együletben

csütörtökön este folytatták azt az előadást, melyet a Bányászati és Kohászati Egyesületnek még ma is titkára s az egyesület hivatalos közlönyének még ma is szerkesztője jónak lát egyesülete világos álláspontjának ellenére megtartani és folytatni. Erős kifakadásai — mondhatjuk — hatástalanul hangzottak el a teremben, egyszer ragadták tetzésre gróf Károlyi Mihályt, az Omge elnökét.

Egyetemes szakülés keretében tartatott meg ez az előadás, mégis összesen 25-en jelentek csak meg, a vendégeket is beleszámítva, noha a mérnök együletnek kb. 6000 tagja van. Ez a részvétlenség ez egyszer igazán indokolatlan volt, mert olyan felszólalásokat volt alkalmunk hallani, amelyek a legáltalánosabb figyelemre méltók. Mellesleg em-

litve azt, hogy a felszólalók szám szerint hárman a bitumenes és káli javaslatok mellett szólaltak fel, oly emberek ezek, akiknek szava a legnagyobb súlylyal esik latba. Három különböző szempont emberei: az egyik a magyar geológiai tudományok méltó disze és a stockholmi geológiai kongresszuson, hol az egész világ legjelesebbjei kerültek össze, állandó ünneplés központja: *dr. Lóczy Lajos*, a földtani intézet igazgatója. A másik *Pfeiffer Ignác* műegyetemi tanár, a gyakorlati kémia nagy tudású képviselője, akinek szakvéleményei az ipari élet terén erősen számba mennek. A harmadik *Cserhádi Jenő*, a Ganz gyár nyug. igazgatója, tehát egy pár excellence industriális ember. Mindhárom a javaslatok mellett foglalt állást s egyetlen egy hang se hallatszott a javaslatok ellen abban az Egyesületben, melyet hetek óta akart harcba állítania a bányászati javaslatok ellen a Bányászati Egyesület titkára.

Egyszerűen imponáló volt *Lóczy Lajos* felszólalása. Az az egyszerűség, amely egész valóján előmlik, minden póztól mentes, kerészetlen szavai és mély tudása mindenkit meggyőztek arról, hogy *itt szó se lehet arról a szerencsétlenségről*, melyet hetek óta oly tendenciózusan kürtölnek világgá. Oly világosan tárta ezeket a kétségkívül erősen befolyásolt hallgatóság elé, hogy szinte meglepetve tekintettek egymásra *Károlyi Mihály* és *báró Bornemissza Elemér*, hogy hát hol is vannak azok a bizonyos veszedelmek?

Ime *Lóczy* szavai:

Nem volt szándékom itt felszólalni és nincs is sok mondanivalóm. Én legfőlebb mint geológus szólalok itt föl és pedig tudományos geológiai szempontból épügy, valamint a kintjáró geológus személyes tapasztalatai és meggyőződése alapján is. Hallgassák meg kérem türelemmel nekem, a vendégnek (dehogy vendég, hiszen tag) *Lóczy*: Az egyetemes szakülésen vendég vagyok, tehát nekem, a vendégnek, néhány megjegyzését. (Halljuk! Halljuk!)

Ki kell mondanom a szót! Igenis, a földben rejlő kincseket biztosítani kell a nemzetnek. Ismétlem, mint kintjáró geológus személyes tapasztalatból ismerem a szőnyegen forgó javaslatok tárgyait, a petroleumot ép úgy, mint a földgázt és kálisót. Amidőn a petroleumról szólván, Amerikával és Galiciával hozakodik elő a tisztelt előadó, kérnem kell, hagyja ezeket a példákat, mert ezek az analogiák nem quadrálnak a mi viszonyainkkal. Én Romániára mutatok rá, mert az ottani petroleum-zónák kor és kifejlődés tekintetében teljesen azonosak a miénkkel. Ismerem a viszonyokat. 1893-ban, mikor ott még semmi sem volt, a legelső expertben én is részt vettem és 1896-ban, midőn mint legelső kutatót, egy magyar

Eredeti FREDIT CSAPÁGYFÉMEKET minden czélra megfelelő minőségekben gyárt kizárólag az:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

társaságot, az Iparbankot érte a mesés szerencse, hogy a petroléum-kincset felfedje és a szerencsétlenség, hogy mikor megtalálta, rögtön elveszítse; mondom, jelen voltam, láttam, meggyőződést szereztem. Ez a telep volt a Steaua Romana campinai petroléum-telepe, amely még ma is csakugy ontja a petroléumot. Ellenben ott vannak a híres birstenari-i petroléum-telepek, amelyekről legendák szövődtek és én itt állítani merem, hogy ezek kimerülőben vannak. Raký, a milliomos, a híres Raký, aki ottani furásaival vagyonokat szerzett, a szoros értelmében tönkre is ment. Miért? Mert ahol korlátlanul szabad a furás, ott bizony kifogy a petroléum, de nem ám a benzín-gáz nyomása alatt, hanem igenis a földgáz nyomása alatt. A földgáz az, mely szinte kiszorja a petroléumot. Ez teszi érthetővé a petroléum rohamos fogyását Romániában, mert állíthatom tapasztalatom alapján, hogy Romániában ugyanannyi földgáz van, mint nálunk.

Ámde ott vannak az erdélyi aranybányák. Ott minden maroknyi föld aranyat tartalmaz. Kis gyerekek moshatják. A föld leggazdagabb helye és mégis kétségbeejtő nyomorúság tanúja.

De ismerek én más dolgokat is Magyarországon. Kincseket érő ásványvizeit ismerem régóta. És szabadságában állott bárkinek bárhol furni, minek következtében nem egy ilyen forrás veszett el az emberiségre. Ugy kellett kierőszakolni az ásványvizekre a védterületet.

Egyszóval: Magyarországi tapasztalataimat 30 év alatt ebbe foglalhatom össze: Megvan itt minden jóindulat a bányáipar felvirágoztatására, de hiányzik az értelem, hiányzik a tőke és főképp a tisztesség.

Nem azon okok miatt nem fejlődött a bányászat, ahogy az előadó ur beállította, hanem az itt említett okok miatt. Tisztán és kizárólag emiatt nem fejlődött a bányászat. *A legtöbb bányavállalat papirosbánya-vállalkozás volt.*

Hát kiadjuk most a legnagyobb dolgot a kezünkben, kiadjuk a petroléumot, amelyről köztudomás szerint az volt az üzlet, hogy ne adjunk rá?! Ahol csakis azért voltak furásvállalkozások és csak arra alakultak társaságok, az volt az üzletük, hogy hogyan ne furjanak rá a petroléumra?

Én nekem volt részem benne, hogy ezeket végig tapasztaljam és fájó szívvvel végig nézzem. Itt bizony csak az állam segíthet, vagy az ezzel egyértelmű egyedáruság.

Még egyet mondok. E kérdésben ne legyen köztünk nézeteltérés: Itt csak a monopólium

segíthet és pedig csakis mindezen három anyagra kiterjedő monopólium, vagy a monopóliummal teljesen egyértelmű törvényes intézkedés. (Hosszantartó taps és tetszésnyilvánítás.)

*

Pfeiffer Ignác műegyetemi tanár szerint semmiféle elfogultság nem foglalhat állást a monopóliumok ellen a nemzet jól felfogott érdekében. Egy társaság, vagy bank 3 óra opcióba kapta a sármási gázkut kihasználási jogát, aztán visszaadta. Természetes is ez, mert hiányzottak az előfeltételek. Hogy bőséges legyen a beruházások jövedelmezőségét biztosítandó, hogy a gázkut védve legyen, hogy mellette ne furhassanak. Ezért is feltétlenül helyes, hogy az állam keresi a megóvás módját. Gálócsy külföldi példái éppenséggel nem vágnak. Németországnak egy milliárdot produkáló kátrányipara van, már most mi ezzel versenyezni akarva, kezdünk apró szatócsként kátrányipart? A versenyképesség feltétele a legmodernebb és hasonló kezdés. Ha tehát petroléumot akarunk, változtassunk gyökeresen az eddigi situáción. *A legalkalmasabb factor erre csakis az állam lehet.*

Gálócsy iparkodott nevetségessé tenni a szakértőket azért, hogy a metángáz a bitumenek közé sorozták. Megtehetné ezt a laikusok között, de figyelmeztetem, hogy ezt többé megtehetni nem fogja. A laikusok előtt dolgozhatik úgy, hogy egymás mellé tesz 3 üveget, az egyikbe petroléumot, a másikba vizet önt, a harmadikat üresen hagyja és ráfogjuk, hogy bitumennel van tele.

Gálócsy idegesen felpattan és közbevág: Földszuroknak mondták a gázt!

Pfeiffer: kérem, a lényeg az, hogy a földgáz beletartozik-e a bitumenekbe, vagy nem? 1870 óta ismeri a világon minden tudós testület, hogy beletartozik, csak ön nem. A földgáz éppen olyan szénhidrogén, mint a nyers olaj; a metán és egész sorozata egyazonos kémiai anyag.

Lehet elmagyarázni a javaslatokat, de csak erőltetve. A javaslat világosan, nyíltan kimondja a monopóliumot és kár megróni a minisztert azért, mert előző törvényben gyökerező jogalapja megvan és mégis most monopóliumra terjeszt elő külön törvényt. Hísz ez olyomány, természetes következmény s tisztán helyzet fteremtése kevésbé tiszta helyén és ez csak elismerésre méltó lehet. Szerintem a monopóliumot Magyarországon már a vizierők monopolitálásán kellett volna kezdeni, mert egyellen-egy vizierő megszerzése nálunk 5—6 évig tart. A vizierők felhasználása evidens nemzetgazdasági érdek. Mi injuria van tehát abban, ha most ugyanazt a földgázzal csináljuk meg, amit a vizierővel kelene és lehetne.

A leghatározottabban az ország érdeke e monopóliumok létesítése. Én csak egy fogyatékoságát látom a törvénynek, azt, hogy nincs kimondva, kire lehessen átruházni a kutatás jogát. Gálócsyval szemben az ipar szempontjából ezt a javaslatot örömmel kell üdvözölni. Egészen más dolog a földbirtok kártalanítása, amelyről egészen csak mellesleg lehet beszélni. De ha már szó van róla, hát kijelentem, hogy — ha már egyálta-

lában szó lehet kártérítésről — akkor nem a földbirtokot és nem a földbirtokost illeti a kártalanítás, akinek a területén furtak, mert ez véletlen műve rendszerint, hanem mindazokat, akiknek területén az előfordulás konstatálva van, illetőleg megállapítva van. Ha tehát kártalanítunk, akkor kártalanítsuk azokat, akiket megillet.

Cserháti Jenő: Szerintem a földgáznak nem szabad kutatás tárgyává lennie. Jártam Amerikában, ahol szédítő mennyiségű gáz van, de példátlan pazarlás folyik ezzel a kincscsel. Ott t. i. kimegy a spekuláns, fur egy lyukat petróleumra, jön a földgáz és ha nem sikerül eladnia hirtelen, a gáz ömlik a levegőbe. Ez nagy veszteség, ez bűn, de ennek oka az u. n. szabadkutatás, eredménye az, hogy 3 $\frac{1}{2}$ milliárd köbméter gáz veszett már el és aminek évszázadokig kelienne tartani, rövid pár évtized alatt vandálok módjára kiaknáztatik. Amerikában a szénrel, vasércel is így tesznek, csak a legjobbat használják ki, a kevésbé jótt ott hagyják, hogy menthetetlenül elveszzen az emberiségre és többé kiaknázni ne lehessen. Ott van a hódmezővásárhelyi artézivíz dolga.

Hódmezővásárhelyen minden gazda verseci kutmesterrel furatott udvarán artézi-kutat. Mi lett ennek a következménye? Az, hogy az eleintén dusan ömlő vizeket gazd'uramék nem voltak képesek felhasználni, később aztán egyszerre elapadtak a kutak, úgy hogy Vásárhelyen szabályrendelést kellett eltiltani a kutak furását, hogy legalább az egyetlen városi közkut vizszolgáltatását biztosítsák.

Tenni kell tehát e kincsek pazarlása ellen! És ha nincs erre más mód, mint a monopólium, akkor azt kell megcsinálni. Ha vannak figyelemre méltó gondolatok, akkor azokat méltányoljuk. És még egyet: *Csak a sármási gázkut eddig elpazarolt gázmennyisége idestova 10 millió korona értéket képvisel.* Megpróbálták elzárni, nem sikerült. Ha tehát oly nagy szabású tervek készülnek, oly rengeteg befektetéssel, *irjon ki a pénzügyminiszter pályázatot a sármási gázkut elzárására.* 5—6000 mérnök van Magyarországon, azok között akad talán ember, aki ambiciónálna egy ilyen záró-szerkezet megszerkesztését.

Zajos helyeslés fogadta Cserháti szavait is és *Kájlínger Mihály* elnök határozatilag ki is mondta, hogy mindhárom felszólaló beszédét kivonatban határozati javaslatként kezelik, azt kinyomatják és még egy ülésen tárgyalják. Cserháti felszólalását pedig a *pénzügyminiszter figyelmébe ajánlják.*

A magyar vegyészek nagyhete.

Ez a hét a magyar vegyészek hete volt. Öt napon át tartották Budapesten országos kongresszusukat, hirdelve azt a nagy tudományt, amelynek oly életbevágó, fontos közgazdasági és társadalmi hivatása van. És a kongresszus tagjai azzal a megnyugvással fejezhették be végig érdekes és tanulságos tárgyalásaikat, hogy a közjó érdekében működtek.

A kongresszus alkalmából a *Vegyészeti Lapok*, melyet *Helvey Tivadar* dr. és *Bokor Gusztáv* dr. szerkesztenek, ünnepi kiadásban jelent meg, a

szokottnál is gazdagabb és érdekesebb tartalommal *Ilosvay Lajos* dr. méltatja benne a magyar vegyészek első kongresszusát; felsoroltatnak a kongresszus összes előadásai s programja s több figyelemreméltó szakcikk és közlemény egészíti ki a tartalmas és szakavatottsággal szerkesztett lapot.

A megnyitó diszülés vasárnap délelőtt volt *Lengyel Béla* dr. miniszteri tanácsos, egyetemi tanár elnöklésével. Nagy tetszéssel fogadott elnöki megnyitó beszédében fejtegette a kongresszus fontosságát. A magyar vegyészeti karra — úgy mond — nagy munka vár, mert bármerre tekintünk, a kémia hazánkban nem foglalja el azt a helyet, amely őt megilleti. Pedig hogy a kémiai tudásnak az emberiség mit köszönhet, azt a legutolsó száz év eredményei eléggé bizonyítják. Beszéde végén köszönetet mond a Magyar Mérnök- és Építész-Egyletnek úgy a kezdeményezésért, mint a szíves vendéglátásért és üdvözölte a megjelent előkelőségeket, akik megjelenésükkal növelték a kongresszus fényét.

Ezután következtek az érdekesnél érdekesebb előadások. Értekeztek: *Balló Rezső* dr., a fémek betegségeiről, *Wirth János*, a gazdaságos gépezetéről, *Krausz Ármin*, a kenő-zsírok gyártásának történetéből, *Doby Géza* dr., cukor, papír és szeszgyártás tengeriből, *Dubovitz Hugó* dr., elméleti kémiai technológia és zsírparáról, *Székely Salamon*, az élelmiszerek ellenőrzésének szervezéséről, *Halmi Gyula*, a városi vegyészek munkaköréről, *Bém László*, az élelmiszervizsgálati módszerek újabb fejlődéséről, *Szilágyi Gyula* dr., az élelmiszervizsgálati törvényről és a megalkotásához szükséges előfeltételekről, *Sigmond Elek* dr., megoldásra váró gyakorlati feladatok a mezőgazdasági kémia köréből.

A mindvégig magas színvonalon maradt tárgyalások után *Fabinyi Rudolf* zárta be a kongresszust. Záróbeszédében hangoztatta a vegyészek továbbképzésének szükségességét, új kulturális erőforrások nyitását, amelyek lehetővé teszik a tudományval való gondtalan foglalkozást. Sürgette a gyári kísérleti laboratóriumok felállítását s végül annak a reményének adott kifejezést, hogy a kongresszus az alapvető kérdések megoldását előbbre vitte és versenyképes ipari termelés folytán önállóságunkat növelni fogja.

RUGGYANTÁRUKAT, ASBESTÁRUKAT, SZÁRAZ és ZSIROS
TÖMÍTÉSEKET LEGMEGBIZHATÓBB MINŐSÉGEKBE SZÁLLIT AZ:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRIŰNYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA

✂ HAZAI HIREK. ✂

Dr. Löw Tivadar.

Meghalt egy derék ember. *Dr. Löw Tivadar*, a Magyar Általános Kőszénbánya részvénytársulat alelnöke, a Nyugatmagyarországi Kőszénbánya részvénytársaság, a borsodi szénbányák részvénytársaság, az általános magnésit részvénytársaságok alelnöke és igazgatósági tagja, f. hó 7-én, értékes munkában eltöltött életének 62-ik évében elhunyt. Értékes munkája első sorban a Magyar Általános Kőszénbánya részvénytársaságnak szólt. Több mint egy évtizeden át vett tevékeny részt ezen hatalmas vállalat vezetésében, értelme erejével és szívének melegével szolgálva ezen vállalat ügyét és ezzel a hazai szénbányászat nagy érdekeit. Munkája áldásos volt. Bebizonyult vele, hogy ahol az értelmiség egy uton halad a becsülettel és tisztességgel, ott hálás a munka. Így dolgozott *dr. Löw Tivadar* és munkája hálás és áldásos volt mindazon vállalatokra, amelyeknek munkáját szentelte, áldásos a hazára, a társadalomra.

A legnagyobb közbecsülésnek örvendett. Szerette, tisztelte mindenki. Ezt láttuk temetésén is, amely a részvét nagy és impozáns megnyilvánulása volt. A közgazdasági élet és a jogászvilág összes kitűnőségei álltak körül a ravatalt. A meghatározó szertartás után a koporsót a Magyar Általános Kőszénbánya részvénytársaság bányász-diszörtségének sorfala között vitték a sirhoz és itt *Teleki Géza gróf* mondott mélyen érzett bucsubeszédet a Magyar Általános Kőszénbánya részvénytársaság és az egész bányásztársadalom nevében. Ezután a bányászdiszörtség tisztelgése mellett sirba helyezték a koporsót — és mindenki azzal a bus gondolattal távozott a temetőből, hogy meghalt egy derék ember.

A titkárválság. Az Országos Bányászati és Kohászati Egyesület titkári székének betöltése körül megindultak a kombinációk. Beszélnek arról, hogy *Zsigmondy Árpád* a Steg. nyugalmazott felügyelője, aki a teleki-díjat többször elnyerte és most magánmérnöki praxist folytat, vállalja a titkári állást. *Zsigmondy* tényleg kiváló, ügybuzgó szakember. Beszéltek *Beck Károly* magánmérnökről is, aki azonban tudván distingválni a magánmérnök praxis és az Egyesület titkári állásának összeférhetlenségéről, egyáltalában nem mutat hajlandóságot a titkárság vállalására. — *György Lajos* nyug. Steg. főfelügyelő is kombinációba jött, de ő öregkorá. a való hivatkozással háritotta el magától a tisztséget. Emlegették többen *dr. Láng Mihályt*, az állami kőszénbányászat központi igazgatóságánál, aki mozgékony és tevékeny fiatal ember, másrészt erős kilátása és rögön erős pártja is volt *dr. Balkay Bélának*, ennek az erős tehetségű, kiváló jellemű és nagy tudású férfiúnak,

de ő ügyvédi irodáját nem áldozza fel ezen állás kedvéért. Szóba jött *dr. Szeőke Imre* főbányabiztos is, aki az Egyesületnek ma is buzgó könyvtárosa, de utat tört magának az a helyes nézet, hogy a titkárság ne mel-lékfoglalás legyen. Ez a nézet ma már kialakult. Emlegették *Cséti Ottót*, aki a Magyar Aczélárugyárnak ugyancsak tevékeny, szolid és ügybuzgó igazgatója. Erős bányász háttere van; atyja ugyanis a közszereteten és becsülésben állott világhírű selmebányai professzor, úgy hogy fiára mindazon rokonszenvek átháramlottak, amivel éltes atyjá körülövezték. Jövedelmező állását azonban, melybe úgy beleélte magát, aligha hagyja oda egy oly — a jövőben oly nagy munkát igénylő és aránylag szerényen dotált állásért.

Utóljára hagytuk azt, akinek ma a legtöbb kilátása van a titkári állásra, bár ő maga a legkevesebbet tud eddig róla; bányászember tetőtől-talpig; író-ember utolsó ízéig; beszél angolul, franciául, németül és beszél ezenfelül a szláv nyelveket s így már csak nyelvismerteténi fogva is kiválóan alkalmas pl. egy nemzetközi budapesti kongresszuson a titkársággal járó különféle teendők elvégzésére; csendes, munkás, szerény ember. Eddig kifejtett irodalmi működése nagyon alkalmassá teszi a Bányászati és Kohászati Lapok szerkesztésére: *Burdáts Lajos* főmérnök ezen tulajdonait hallottuk szélteiben-hosszában kiemelni s így remélhető, hogyha felszólíttatik az Egyesület vezetősége részéről, esetleg hajlandónak mutatkoznék ezen állás vállalására, illetőleg meghoznák azt az áldozatot, hogy magát az Egyesület felvirágoztatásának szentelje. Ez elég ambíció egy emberéletre, ha valaki komolyan akarja venni feladatát és egyben az egyesületnek is emi-nens érdeke oly emberre szert tenni, aki kizárólag az Egyesületnek él, mint a hogy ez minden „országos“ egyesületnél tényleg van.

Az a netán fölmerülhető fölös aggodalom, hogy a „Bányászati és Kohászati Egyesület“ titkári széke összeférhetetlen egy állami tisztviselő állásával, igen könnyen eliminálódik, ha tekintetbe vesszük a — *multat* és azt, mennyit javitana ezen a jövőben ez a kombináció *Burdáts Lajossal*. A közelmúltban ugyebár volt az Egyesületnek egy titkára, akinek mérnöki praxisa és irodája, tehát bátran állíthatjuk, hogy üzlete volt, amely üzlet bonyolult relatióinál fogva természetesen sokkal erősebb mértékben hozta függő helyzetekbe, mint amilyenben akár egy állami tisztviselő is van. Egy ily magánmérnök látszólag független, de valójában még sem az. E szempontból célszerűbb és helyesebb akár egy tényleges állami szolgálatot teljesítő tisztviselő is, mert legalább ez tiszta képet hoz magával és ha ambiciózus, munkás, többet használ, mint amennyit egy ily látszólag független ember árthat és még egyfelől lehet biztos az Egyesület arról, amit éppen most sajnosán volt alkalma nélkülözni: egy ilyen titkár az egyesület akaratának szigoruan pontos végrehajtója leszen. Hogy az Egyesület bátran választhat titkárt az állami tisztviselők sorából, van arra igen jó példa. Ott van *dr. Papp Károly*, ez az elsőrangú, művelt, nagy képzettségű és egész valójával modern geológus. Hát képzelhető nála jobb titkár a „Magyarhoni Földtani Társulat“ élére? (Már pedig erről a társulatról senki sem mondhatja, hogy valami ásatag egyesület.)

És *dr. Papp Károly* m. kir. geologus, a m. kir. földtani intézetben viselt állásánál fogva miniszteriális rangsorban helyet foglaló ember és mégis férfiasan, erőteljes kézzel, fiatalos buzgósággal és mindenekfölött imponáló függetlenséggel szinte rohamlépésekben, szemlátomást viszi előbbre társulata érdekeit.

KENŐANYAGOK, TISZTÍTÓANYAGOK, BŐR-BALATA-
TEVEZŐR-GÉPSZIAK ELSŐRENDŰ MINŐSÉGEKBEŒ:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

Es még egyet! Tekintve azt, hogy hallottuk több helyütt említet: az aggályt, hogy az Egyesületben ugyis túlteng a „kincstári” szellem, amennyiben ez az ellenvetés komoly megszívlelést igényel, nincs kizárva az sem, hogy Burdás Lajos késznek mutatkoznék állami tisztviselői állásáról lemondani. Azt azonban már ehelyütt ajánljuk az Egyesület igazgatótanácsának és választmányának szíves figyelmébe, hogy azt a valóságos „éh-bért”, amivel kielégíti titkárát, illő honoráriumra emelje fel, mert Budapesten abból megélni nem lehet. 20 év óta, amióta változatlan ez a titkári fizetés, a budapesti lakásviszonyok, ruházati és élelmi cikkek ára legalább 40%-kal lettek drágábbak.

Tatabánya tanulmányozása. Örvendetes jelenség, hogy közgazdasági életünk társadalmi tényezői mind melegebben érdeklődnek az ország gazdasági intézményei iránt. Megtekintik, tanulmányozzák az ipartelepeket, a bányavállalatokat és így mind szélesebb körökben terjednek azon közhasznú ismeretek, amelyekből kialakul majd nálunk is a gazdasági közvélemény.

Irjuk ezt abból az alkalmából, hogy a *Magyar mérnök és építészegylet győri osztálya* kedden kirándulást rendezett Tatabányára, melyen Biró Elek min. oszt. tanácsos, elnök vezetésével Füleky József, Breuer János, György Ede, Fischer Elemér, Flesch Emil dr., Vas István, Grüber Géza, Strasser Sándor, Jausz Lajos, Juszt Ferenc, Lovas Zsigmond, Meller Károly és Bráder Ignác vettek részt. A Máv. igazgatósága külön kocsit bocsátott a kirándulók rendelkezésére Bánhidáig, hol a *Magyar Általános Köszémbánya részvénytársaság* igazgatója és főtitkára fogadta őket. Majd a hatalmas ipartelepre mentek, hol ennek berendezéseit szemléltek meg. Délben bankett volt, melyen *Vida Fülöp* igazgató Győrre, mint iparvárosra mondott felköszöntőt. — A mérnökök ugyancsak különkocsijukon az esti gyorsvonattal tértek vissza Győrbe azzal a tudattal, hogy az ország egyik legszebb bányavállalatában látták, hogy csakis a munka teremt jólétet.

Cégek és cégváltozások. *Banovina bányaiipari r.-t Zágrábban.* Dragutin Lehrmann igazgatósági tag törlése és dr. Stjepan pl. Kepessy új igazgatósági tag bejegyzése eszközöltetett. — *Kachelmann és Társai*, főtelep Vihnye. Közkereseti társaság. Kezdetét vette 1910. évi szeptember hó 1-én. Társagai: Kachelmann Károly, Kachelmann Oszkár okleveles mérnökök és Medveczky Sándor sör- és malátagyárosok, vihnyepe-szerényi lakosok. A céget a társagok egyformán képviselik és olyképen jegyzik, hogy a cégszöveget bármelyikük önállóan, saját nevük kitétele vagy hozzájárulása nélkül írják.

Magyar ágyugyár. Nagy diadallal hirdetik a napilapok, hogy *Skoda*, az osztrák ágyugyáros Budapesten időzik és tárgyalásokat folytat egy erős magyar konzorciummal a létesítendő magyar ágyugyárra vonatkozólag. A társaság 10 millió korona tőkével alakulna meg és a létesítendő vállalat nemcsak ágyuk, hanem gőzturbinák, forgófuók és bányagépek gyártásával is foglalkoznék.

Mi is szívesen látjuk *Skoda* urat Budapesten, de a létesítendő magyar ágyugyár tekintetében megmaradunk azon ismételt és erős indokokkal kifejtett nézetünknel, hogy a magyar ágyugyár csakis Diósgyőrött létesíthető. Kimutattuk, hogy hadászati szempontból Diósgyőr szinte predestinálva van arra, hogy a monarchia második

ágyugyára ott helyeztessék el. Ami pedig magát a diósgyőri vasműveket illeti, ezen műnek közgazdasági rendeltetése határozottan parancsolólag követeli, hogy az ágyugyár itt legyen. Az ágyugyárnak Diósgyőrött létesítése a lehető legnagyobb közgazdasági, ipari, bányászati és kohászati perspektívát nyitja meg a diósgyőri vasművek részére. Mert az ágyugyár létesítése nemcsak hogy nem zárja ki a commerceáruk gyártását, hanem még erősebben elősegíti. Hiszen ott vannak a világhírű Krupp-gyár, a Schneider-Cresuot-gyár, amelyek ugyancsak nagyszabásu ágyugyarak és egyuttal a lehető legnagyobb mérvben foglalkoznak commerceáruk, mint pl. sinek, acélöntvények, gépek, stb. előállításával. Ily nagyra kívánjuk mi látni a diósgyőri vasműveket és ez okból elengedhetlen, hogy a magyar ágyugyár csakis Diósgyőrött létesíttessék.

Mi történik Balánbányán? Végre valami biztató hír, minekutána Dobsináról csak lesújtó, sivár híreket és teljesen kilátástalan reményeket jelent tudósítónk. *A balánbányai rézbánya és kohó* talán a tavaszon már felveszi az üzemet. A franciák *Belle* nevű szakértője a napokban fejezte be tanulmányozásait. Bejárta Balánbányán kívül Zámot, Urvölgyöt és Almaselt és mint alkalmi tudósítónk értesít, ez a jelentés kedvező és alkalmas arra, hogy a franciák új tőkét fektessenek be. Arról van szó, hogy a fentnevezett rézművek fuziónáljanak, ami igen szerencsés gondolat. Mindenesetre kívánatos, hogy *Rochette* ezen alapítása zöld ágra vergődne, mert pl. a csikmezei Balánbányán már ott áll egy nagyolvasztó, egy converter, vannak finomító épületek, gépházak, 3 1/2 km.-es szállító-pálya és egyéb berendezések, melyek most bizony pihennek és *Singer Mór* igazgató működése egyelőre arra szorítkozik, hogy karban tartja az értékes befektetéseket. A hunyadmezei Zámot pedig a Magyar Rézművek Rt. kohóüzem-vezetője, Reimbert Dezső tartja rendben.

Dunántúli Bányavállalatok Részvénytársasága.

Ezen társaság imént tartott közgyűlésén az alapfőke teljes befizetése elhatároztatott. Ez alkalommal az igazgatóságba új tagul *Tolnai Pál*, a Jelzálogbank cégvezetője bevezetett, a felügyelő-bizottságba pedig *Paal József*, a Parcellázó Bank igazgatóhelyettese és *Schön Lipót*, a Jelzálogbank cégvezetője választottak be.

Helyreigazítás. Lapunk f. évi 44-ik számában a titkárságról irván, azt mondtuk, hogy *Bundt Károly* ur, az „Országos Erdészeti Egyesület” 10 év óta titkára, még ma is a földművelésügyi miniszterium rangsorozatában foglal helyet. Ez az utóbbi hír téves. *Bundt Károly* titkár ur ugyanis a földművelésügyi miniszteriumban elfoglalt állásáról titkárrá való megválasztásakor lemondott. Az „Országos Erdészeti Egyesület” alapszabályai egyenesen kizárják, hogy az egyesületi titkár állami tisztviselő legyen vagy bármely más állást betöltsön.

A Bihar-Szilágyi olajipar részvénytársaság november hó 17-én rendkívüli közgyűlést tart, melynek tárgya egy igazgatósági tag választása.

„Zenit” asbest palagyár. Hochloch Ferenc szabadalmazott találmányának gyártására részvénytársaság alakult Puhó-Kocsókócon „Vágvölgyi zenit, asbest, palagyár részvénytársaság” elnevezés alatt 700.000 korona alaptőkével. Az igazgatóság tagjai: Borsiczky László főszolgabíró puchói, Bramer Márk kereskedő ungarisch-bródi, Brunn Lipót takarékpénztári igazgató ungarisch-bródi, Göpfert Albert üveggyáros blumenbachi, Göpfert

Miksa üveggyáros blumenbachi, dr. Hits Károly kir. közjegyző trencsényi, Osztrólczy Géza nyug. főispán nemesváraljai és dr. Schwertner Antal nyug. alispán trencsényi lakosok.

Osztály-közgyűlés. Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület budapesti osztálya november 17-én (csütörtökön) délután 6 órakor az anyaegyesület helyiségében (IV., Kecskeméti-u. 14.) közgyűlést tart, melynek tárgyai: 1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés az osztály 1908—10. évi működéséről. 3. Az osztály 1908—10. évi zárszámadásának betérjesztése és felülvizsgálata. 4. Az 1910—11. évi költségvetés előterjesztése. 5. A tisztikar felmentésének megadása tisztújítás. *A közgyűlést követő ülés tárgysorozata:* 1. A múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 2. A kiküldött bizottság jelentése az anyaegyesület választmányának betérjiszterendő és a jövő évi anyaegyesületi közgyűlés ügyébeni előterjesztése tárgyában. 3. Indítványok.

A Szandrik magyar ezüst- és fémárugyár részvénytársaság november hó 5. napján tartotta IV. rendes közgyűlését a következő napirenddel: 1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése. 2. Mérleg megállapítása és határozat a nyereség hováfordításáról. 3. Igazgatóság és felügyelőbizottság felmentvénye. 4. Egy igazgatósági tag választása és díjainak megállapítása.

A Dräger-mentőkészülék kiténtetése. Azon számos kiténtetéshez, amelyben ezen mentőkészülékek minden kiállításon részesülnek, most méltón csatlakozik a *Dräger-féle új mentőkészülék* (Modell 1910) kiténtetése az *Ekaterinoslow* városában tartott féloroszsországi kerületi mezőgazdasági és iparkiállítás alkalmából. A *Dräger-féle új mentőkészülék* itt a legnagyobb díjjal a *nagy arany éremmel* lett kiténtetve a következő indoklással: „Nagy arany érem a mentőkészülék hasznos tökéleteséért és azon állandó fáradozásért, amelyel a készülék, amely eddig is a legjobb, még folyton tökélesítetik.”

A mai modern korban óriási szolgálatot lehet egy számoló gép, amelyet Darányi Miksa, az Első Magyar számoló és összeadó gép keresk. vállalat árui (lásd a hirdetési részben). Ezek a gépek egyszerre szoroznak és osztanak, kamatokkal dolgozik, szóval a legkülönbözőbb számtani feladatokat végzik automatic. Mindenesetre úgy idő és pénzmegtakarítást jelent ez, mert gyorsan, megbízhatóan és fáradság nélkül végzi a legprecízebb munkát.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

H. G. bányai igazgató urnak, Köpecz. Külön levélben válaszolunk. De itt is köszönetet mondunk szives leveléért, amelyben oly sok igazság van, hogy engedelmélt fogjuk kérni arra, hogy egyes részeit közölhessük.

Műpala. A GEDEON és KONT-féle asbest-cementpala a legjobb, legkönnyebb, legtartósabb és legcsinosabb tetőfedő-anyag. Gyártatik tetszőleges méretben és színekben. Teljes tetőfedések és falburkolatok elvállaltatnak a legszolidabb kivitelben.

Biztosítótáblák villamos szerelvényekhez
GEDEON ÉS KONT BUDAPEST, V., Lipót-körút 13. sz.
(B. 714/447/45. Telefon 26-34)

1910. évi 3411. szám.

Versenybírálati hirdetmény.

A selmecbányai m. kir. bányai igazgatóság kerületéhez tartozó bányaműveknek 1911. év folyamán előreláthatólag mintegy hatszázötven (650) métermázsas kétszer finomított égő repceolajra lesz szüksége, a melynek szállítását nyilvános versenybírálat útján kívánjuk biztosítani.

Hogy ezen repceolaj mely vasuti állomásokra, illetve mely raktárakba, s mily mennyiségben szállítandó, az a szállítási feltételekben van részletesen megírva.

Az ajánlatok ivenként egy koronás, a netalán mellékletek pedig egyenként és ivenként 30 filléres bélyegjeggyel látandók el s „Ajánlat repceolaj szállítására” felirással és az ajánlattevő nevével és lakásának jelzésével ellátott pecséttel lezárt borítékban a selmecbányai m. kir. bányai igazgatósághoz címezve 1910. évi december hó 10-én este 6 óráig bezárólag benyújtandók: s az ajánlattal egyidejűleg külön csomagban az ajánlott olajból két üvegben 1—1 kg. minta küldendő bc. Ezek egyike a vegyelemezéshez szükséges; a másik pedig megőrizve az egyes szállítmányok ellenőrzésére szolgál.

Az ajánlatok felbontása és a versenybírálat december hó 14-én délelőtt 10 órától kezdődőleg alulirt bányai igazgatóságnál fog megtartatni. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Bánatpénzül az ajánlott repceolaj értékének öt (5) százaléka teendő le akár készpénzben, akár elfogadható értékű papírokban. A bánatpénz — hivatkozással ezen hirdetmény számára — a selmecbányai m. kir. bányakerületi főpénztárnál, vagy bármely m. kir. állampénztárnál (adóhivatalnál) teendő le, s az ajánlathoz a bánatpénz letételét igazoló pénztári nyugta, vagy annak közjegyzőileg hitelesített másolata, cselleg a póstai földadó vévény csatolandó, — magát a bánatpénzt az ajánlathoz csatolni nem szabad.

Minden ajánlattevő ajánlatában kijelenteni tartozik azt, hogy ezen hirdetményhez tartozó szállítási feltételeket ismeri és azoknak magát föltétlenül aláveti, megjegyezvén, hogy ezen feltételek alulirt bányai igazgatóság irodájában a hivatalos órák alatt megtekinthetők s kívánatra ki is adatnak.

Azok a pályázók, kik az alulirt bányai igazgatósággal üzleti összeköttetésben még nem állottak, tartoznak szállító képességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, a melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.

Az alulirt bányai igazgatóság, illetőleg a nagy méltóságú m. kir. pénzügyminiszterium fentartja magának azt a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlott árakra való tekintet nélkül szabadon választhasson.

Selmecbánya, 1910. évi november hó.

M. kir. bányai igazgatóság.

(B. 1129/442/46.)

Utányomás nem díjaztatik

TURUL A LEGMEGBÍZHATÓBB TÖMITŐLEMEZ
LEGMAGASABB NYOMÁSHOZ. KIZÁRÓLAGOS RAKTÁR:

ÁLTALÁNOS MŰSZAKI RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V. ZRINYI-UTCA 1. GRESHAM PALOTA.

A Magyar általános kőszénbánya részvénytársulat igazgatóság felügyelőbizottsága és tisztikara mély fájdalommal jelenti, hogy elnökségének érdemes tagja

Dr. Löw Tivadar ur

f. hó 7-én értékes munkában eltöltött életének 62-ik évében elhunyt. Hült tetemeit f. hó 9-én, szerdán délután 3 órakeresztül a rákoskeresztúri izr. temető halottsházából örök nyugalom helyére.

A megboldogult több, mint egy évtizeden át tevékenyen vett részt intézetünk vezetésében, értelmére erejével és szívének melegével szolgálta ügyünket és mindvégig fáradhatatlanul dolgozott vállalatunk felvirágoztatásán.

Midőn a sors kifürkészhetetlen akaratából munkaerejének teljességében sirba száll, szívünkben mély gyászt és pótolhatatlan űrt hagy maga után. Nemes emlékezetét hálával és kegyelettel őrizzük.

Áldás és béke hamvaira.

A Nyugatmagyarországi Kőszénbánya Részvény-Társaság Igazgatósága, Felügyelőbizottsága és Tisztikara, mély megilletődéssel jelenti, hogy érdekben gazdag alelnöke

Dr. Löw Tivadar ur

folyó hó 7-én elhunyt.

Emlékét mindig kegyelettel fogjuk megőrizni.

(B. 538/441/46.)

A Borsodi Szénbányák Részvénytársasága igazgatósága felügyelőbizottsága és tisztikara mély fájdalommal tudatja, hogy érdemes elnöke

Dr. Löw Tivadar ur

f. hó 7-én, fáradhatatlan munkássága életének 62-ik évében elhunyt.

Intézetünk megalapításánál és annak vezetésében a megboldogult bölcs tanácsokkal és tevékeny munkával működött közre; korai elvesztésével legértékesebb támaszunkat gyászoljuk.

Áldott emlékét hálás kegyelettel őrizzük meg.

Béke hamvaira.

Gőzcseplő
készletek
12 HP-ig.

Gazdasági
gépek.

UMRATH és TSA

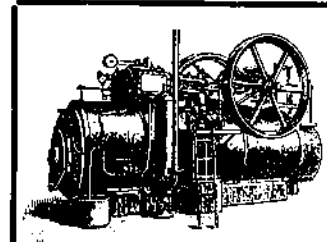
BUDAPEST, V., Váci-körút 60.

Tulhevített gőzzel dolgozó lokomobilok

200 lóerőig a nagy- és
kisipar számára. —
Legtakarékosabb és
legolcsóbb üzemerő.
Fekvők és szállító-
kerekeken.

Gyár: Prága-Bubna

(B. 2314/302/52)

SZULTÁNFORRÁS

BÓR- ÉS DŰS LITHION TARTALMÚ
GYÓGYÍTÓ és ÜDÍTŐ ITAL.
KIVÁLÓ HÚGYHAJTÓ és HÚGYSZAVOLDÓ
KUTKEZELŐSÉG: EPERJES.

Megrendelhető a „Magyar Ásványvíz Forgalmi és Kivitelési R.-T.”-nél, Budapest. Telefon 162-84!

(B. 2720/411/17)

Kábelgyár R.-T. Pozsony

Szigetelőcsőgyár: Fekete és fémpáncélos szigetelőcsövek. Szerelési tartozékok és szerszámok. Kábelgyár: Mindennemű szigetelt vezetékek, alacsony és magas feszültségekre. Páncélos ólomkábelek. Gummi- és elektrotechnikai gummianyagok.

Érdeklődőknek szívesen küldjük árjegyzékeinket:

Távbeszélő interurban 282. és 578. sz.

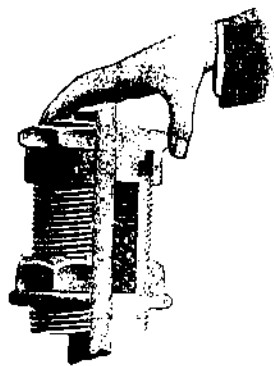
Budapesti műszaki iroda: VI. ker., Hajós-utca 41. ☐ Telefon 118-18.

Budapesti vezérképviselő:

FINGER ÉS FIA, VI., Hajós-utca 41.

Telefon 19-29 és 16-19

(B.147/433/43.)

Vas-Black

A vas-black megszilárdul a nyomás alatt és valóságos homogén, puha fémhenger jö létre. A vas-black által a letömítés mindenkor tökéletes, tartóssága, puhsága páratlan. Elképzelhetetlen a tengelyek felmelegedése, vagy kikopása. A vas-black ára: normál dobozonként, mely 30 rudat — 1200 köbcentiméter anyagot tartalmaz — 70 kor.

Kívánatra külön leírást küldünk és elsősorú bel- és külföldi referenciákat.

Telefon 77-39

Vezérképviselő:

Telefon 77-39

Farkasvölgyi és Társa, Budapest, VI., Podmaniczky-utca 43. sz.

B. 1545/459/52.)